

TLAČOVÁ SPRÁVA

Čarovná flauta sa do košického divadla vracia po štvrtýkrát

Po štvrtýkrát v histórii sa v premiérach v piatok 17. februára a v sobotu 18. februára vráti na javisko Historickej budovy Štátneho divadla Košice najhranejšia svetová opera, Čarovná flauta, geniálneho Wolfganga Amadea Mozarta. Novú inscenáciu so súborom Opery ŠDKE pripravuje v Rakúsku žijúci nemecký režisér Alexander Wiegold. Hudobné naštudovanie má v rukách prvý hosťujúci dirigent Vinicius Kattah. „Čarovná flauta je po Shakespeareovej trýchlohre Hamlet a Leonardovom portréte Mony Lisy tretím veľkým záhadným dielom našej kultúry.“ Povedal o Čarovnej flaute švajčiarsky filológ a spisovateľ Peter von Matt.

Mozartova opera s libretom Emanuela Schikanedera mala svetovú premiéru v septembri 1791 vo vienskome predmestskom divadle Freihaus-Theater a v novembri 1792, už po predčasnej smrti Mozarta v decembri 1791, mala za sebou 100 repríz. V súčasnosti je podľa štatistík špecializovaného portálu operabase.com najhranejšou operou na svete. V sezóne 2021/2022 ju divadlá uvádzali v 145 inscenáciách a odohrali 953 predstavení, pričom v prebiehajúcej sezóne 2022/2023 pribudla jedna nová inscenácia a táto nezameniteľná opera zaznela počas 879 predstavení.

Národné divadlo v Košiciach uviedlo Čarovnú flautu prvýkrát v sezóne 1948/1949 a naposledy v októbri 2006 v réžii Andrey Hlinkovej a hudobnom naštudovaní Miloslava Oswalda.

V čom spočíva záhada tejto Mozartovej opery a čím oslovuje divákov rôznych vekových kategórií už viac ako dve storočia? „Čarovná flauta je nielen jedným z najuvádzanejších operných diel, ale aj dielom, o ktorom bolo napísaných množstvo traktátov, úvah a kníh. Tamino na svojej ceste za Paminou tiež hľadá pravdu a orientáciu v zložitom svete symbolov na rozhraní rozprávky a mystéria. Mozart a autor libreta Emanuel Schikaneder vytvorili v spojení hudby a textu protichodný svet dobra a zla, vznešeného a ľudového, veselosti a smútku, okázalého divadla i tajomstva. Zatiaľ čo v čase prvého uvedenia Čarovnej flauty v roku 1791 prevládala nádej a eufória z myšlienok slobody a rovnosti, reprezentovaných Veľkou francúzskou revolúciou a osvietenstvom, dnes po 231 rokoch prevláda skôr istá dezilúzia a pocit ohrozenia nášho krehkého sveta. Spoločnou túžbou človeka – vtedy aj dnes – je hľadanie ideálneho spoločenského poriadku a túžba po láske, slobode a porozumení, ktorá približuje Mozartovo posledné operné dielo rovnako dospelému, ako i mladšiemu divákovi.“ Hovorí riaditeľ Opery ŠDKE.

Pre režiséra Alexandra Wiegolda je to po Massenetovom Wertherovi druhá spolupráca s košickou operou. „Čarovná flauta je veľmi moderná opera. Tvorí most medzi svetom rozprávky a svetom racionálna. Je plná kontrastov: striedanie sveta hodnôt, ale aj sveta pudov či strachu a veľkých emócií. Ale nepovedal by som, že je to jedno alebo druhé, čaro tejto opery je práve v tomto pnutí. Dalo by sa povedať, že táto opera je v zásade jedným veľkým putovaním, hľadaním.“ Hovorí režisér inscenácie. Podľa neho sa dnes na toto dielo musíme pozerať inak, ako v čase jeho vzniku a na to, ako pôsobilo vtedy. „Život vtedy určite nebol jednoduchý. No ide o jednu z mála oper, ktorá obsahuje utópiu a ktorá má v sebe veľkú nádej – nádej, že sa ľudstvo bude usilovať o dobro a že vznikne niečo ako ideálna spoločnosť. Dnes by sme možno povedali, že iracionálne je predsa len silnejšie ako sme si mysleli. Racionálne a osvietenenské myšlienky sa automaticky nepresadia, permanentne s tým zápasíme. Osvietenstvo nebude nikdy ukončené, je to proces a ľudia sú stále

v tom napnutom oblúku, pretože nie sú iba racionálni, ale dajú sa zviest' aj emóciami.“ Zamýšľa sa A. Wiegold.

Ako dodáva rovnako je tomu aj v Čarovnej flaute, kde prežívame príbeh z určitej perspektívy a z pohľadu jedného protagonistu, no on sa zrazu ocitne v situácii, kedy ho vidíme z úplne iného pohľadu. „Človek môže samostatne myslieť, premýšľať nad vecami a nazerať na ne z rôznych uhlov, získavať rôzne informácie. To je pre nás aj dnes obrovská téma a pre diváka je to takmer až praktická skúsenosť - je nám predstretý príbeh a my zistíme, že nám boli podsúvané falošné informácie a v skutočnosti je to celkom inak. To bolo pre mňa a pre našu inscenáciu aj výpravu veľmi dôležité - otázka, čo je tu vlastne pravda a ako sa ja ako človek dostanem k pravde.“ Približuje svoje vnímanie diela režisér Alexander Wiegold.

Scénu pre novú košickú opernú inscenáciu pripravil Ondrej Zachar v spolupráci s režisérom Alexandrom Wiegoldom. Kostýmy navrhol Tomáš Kypta. O svetelný dizajn sa postaral Róbert Farkaš a o videodizajn Michael Balgavy.

V najznámejšej postave Kráľovnej noci diváci opäťvidia vynikajúcu hosťujúcu českú sopranistku Luciu Kaňkovú, pre ktorú bude nová Čarovná flauta košickým debutom. Alternuje s ňou mladá chorvátska sopranistka Gabriela Hrženjak, oslavovaná za jej košický debut v role Roxany v opere Kráľ Roger. Zaujímavé obsadenie hosťujúcich aj domácich sólistov prinášajú aj ďalšie postavy - Michal Onufer, Ivan Zvarík a Jozef Benci v postave Sarastra, Maksym Kutsenko a začínajúci slovenský tenorista, študent VŠMU, Andrej Vancel v postave Princa Tamina, Veronika Billová a Aneta Hollá v role Paminy, Marek Gurbal', Marián Lukáč a Martin Kovács v postave Papagena, Veronika Bilová a Silvia Ondočko v postave Papageny, Maksym Kutsenko a Anton Baculík v postave Monostatos.

Prvá premiéra novej opery bude v piatok 17. februára o 19:00 a druhá o deň neskôr 18. februára v rovnakom čase v Historickej budove ŠDKE.

1. 2. 2023